

PSIXOLOGIYANING IJTIMOIIY HAYOTDA TUTGAN O‘RNI

Temirov O‘tkir Sodiq o‘g‘li

Termiz davlat universiteti ijtimoiy fanlar fakulteti
amaliy psixologiya 320-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada psixologiyaning ijtimoiy hayotda tutgan o‘rni va roli haqida ma’lumot berilgan.

Kalit so‘zlar: psixologik bilimlar, inson shaxsi, shaxslararo munosabatlar, ta’lim va tarbiya.

Keyingi yillarda butun jahon miqyosida, shu jumladan Respublikamizda qaysi soha mutaxassislari bo‘lishidan qat’iy nazar, ularni psixologik bilimlar bilan qurollantirish masalasiga alohida e’tibor berilmoqda. Hozirgi sharoitda kelajak avlodni yetuk, barkamol inson qilib tarbiyalashda o‘qituvchilarning o‘rni benihoyat oshgan. Shuning uchun bo‘lajak o‘qituvchidan oliy o‘quv yurtida o‘z mutaxassisliklarini chuqur egallashdan tashqari talabalar psixikasidagi yosh va individual xususiyatlarni fərqlay olishga, shaxs taraqqiyoti jarayonini kuzatishdan to‘g‘ri psixologik-pedagogik xulosalar chiqara bilishga o‘rganish talab etilmoqda. Chunki bu — ta’lim va tarbiya sirlarini mukammal egallaydigan o‘qituvchilar tayyorlashning muhim sharti hisoblanadi.

Ko‘hna va hamisha navqiron mamlakatimiz uchun ijtimoiy taraqqiyot psixologik nuqtai nazardan idrok qilinsa, mantiqiy tahlil etilsa, xalqimizning etnopsixologik bilimlardan ta’lim va tarbiya jarayonida foydalanganligi, harbiy yurishlarda jangchilarga psixologik ta’lim o‘tkazganligi, ularda ishonch va e’tiqod hissi uyg‘otganligi, muomalaning verbal va noverbal ko‘rinishlarini amaliyotda qo‘llanganligi, o‘rta asrlarning Forobiy, Beruniy, Xorazmiy, Ibn Sino singan zabardast olimlarining ijodiy mahsuuaridan tortib, to XX asming 30-yillari oralig‘ida ilmiy tadqiqotlar qilinganligi bu isbot talab qilinmaydigan haqiqatdir. O‘zbekiston oliy

maktablarida psixologiya o‘quv fani sifatida 1928-yildan o‘qitib kelinmoqda. (Xuddi shu davrda L.S.Vigotskiy O‘rta Osiyoda, O‘zbekistonda ommaviy ma’ruzalar o‘qiganligi ma’azkur jarayonni tezlashtirgan asosiy omil bo‘lganligiga hech shakshubha yo‘q).

Psixologiyaning alohida tarmoqlarini differensiasiya qilish eng avvalo ishlab chiqarishdagi inson faoliyati kechadigan sohalar va ularning vazifalaridan kelib chiqadi. Hozirgi davrga kelib, psixologiyani inson shaxsi haqidagi eng ma’uhim fanlardan biri sifatidagi ahamiyatini hamma tan olmoqda. Inson shaxsining esa bevosita kirib bormagan sohasini topish qiyin. Psixologiya iqtisod, pedagogika, falsafa, mantiq, sosiologiya va boshqa ijtimoiy- gumanitar fanlar bilan aloqador fan hisoblanadi. Chunki hamma sohada inson faoliyat ko‘rsatar ekan, har bir sohada ishni samarali tashkil etish olib borish uchun kishilar psixologiyasini, shaxslararo munosabatlar psixologiyasini, odamlaming turli vaziyatlardagi xulq-atvor normalarini bilish va shunga ko‘ra ish olib borish muhimdir. Shuning uchun hozirgi davr mutaxassislari psixologik bilimlardan boxabar bo‘lishlari talab etiladi.

Keyingi yillarda psixologiyaning 300 dan ortiq tarmoqlari fan sifatida rivojlanayotganligi hozirgi kunda uning fanlar tizimida yanada mustahkamlanayotganligidan dalolat beradi.

Xulosa qilib aytganda, psixologiyaning ijtimoiy hayotimizda tutgan o‘rni beqiyos va hozirda u kirib bormagan soha qolmadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. G‘oziyev E.G‘. Psixologiya. T., 1994.
2. Gamezo M.V, Domashenko I.A. „Atlaspo psixologii“. M., 1986.
3. Uzakova, L. (2021). O‘ZBEK VA INGLIZ NUTQIY ETIKETLARINING QIYOSIY TADQIQI. *Scientific progress*, 1(3), 213-216.
4. Tuychiyev, A. I. (2022). O‘QUVCHILARDA INTIZOMIY KO‘NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH DOLZARB PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA. *Academic research in educational sciences*, 3(2), 896-901.

5. Sidikova, G. S., & Ibrahimovich, T. A. (2021). FORMATION OF CHILDREN'S HEALTH CULTURE AS A SOCIAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM. *Conferencea*, 71-74.
6. Рахманова, Д. (2012). Тавалло-представитель эпохи джадидизма. *in Library*, 12(3), 546-549.
7. Mirzakarimovna, Rakhmonova Dildora. "ISSUES OF RENEWAL OF POETIC FORM AND CREATIVE STYLE IN THE WORK OF JADIDIST TAVALLO." *E Conference Zone*. 2022.
8. Рахмонова, Д. М. (2022). ЖАДИД ИЖОДКОРИ ТАВАЛЛО АСАРЛАРИДА ПОЭТИК ШАКЛ ВА ИЖОДИЙ УСЛУБ ЯНГИЛАНИШИ МАСАЛАЛАРИ. *INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE GLOBAL SCIENCE*, 1(2), 62-66.